Jesus

Jesús – chilei, 2017. Rendezte és írta: **Fernando Guzzoni**. Kép: **Barbara Alvarez**. Szereplők: **Nicolas Duran** (Jesús), **Alejandro Goic** (Hector), **Sebastian Alaya**. Gyártó: **Burning Blue / Don Quijote Films / JBA Productions / unafilm**. Forgalmazó: **magyarhangya**. *Feliratos.* 85 perc.

2012-ben egy néhány huszonéves által elkövetett homofób gyilkosság híre rázta meg Chilét, amely a Zamudio-ügyként vonult be a köztudatba. Az eset egyértelművé tette, hogy szükség van a régóta napirenden levő antidiszkriminációs törvény azonnali beiktatására és a helyzet körültekintő elemzésére. A számvetésre vállalkozó munkák egyre szélesedő közönséget szólítottak meg, így a tényfeltáró könyv, a helyi tévésorozat és a színdarab után tavaly két játékfilm is készült, melyek már a nyugati fesztiválok nyilvánossága előtt boncolgatják a korántsem helyhez kötött problémát. Míg a színes neonfényekkel és stílusos zenékkel díszített *You'll Never Be Alone* az áldozat elszigeteltségét és elszomorító családi hátterét vizsgálja, a harsány K-pop táncversennyel nyitó *Jesús* komor tónusú képein az elkövetők sok szempontból hasonló körülményei tárulnak fel. Mindkét film érzelmi és anyagi tekintetben is szűkre szabott hétköznapokba, érzéketlen apák árnyékába és a kilátástalanság generációs élményébe helyezi intim drámáját, de Fernando Guzzoni rendezése merészebben ábrázolja a tragédia ígéretétől terhes közeget.

Noha a sorsfordító éjszakáig vezető, intoxikált hetek kábulata a címszereplőre fókuszáló közelképeken – odatámolygó társak, arcon csattanó pofonok és testre tapadó ajkak ritmustalan egymásutánjában – sejlik fel, a rendező eltávolodik a tényektől, és bűnbakkeresés helyett inkább a rendszerszintű tünetek észlelésében érdekelt. Az olykor nehezen követhető jelenetek sodrásában néző és szereplő előtt sem villantja fel a tisztánlátás vagy az ítéletalkotás lehetőségét (mindezt a nyitányban elhagyott szemüveg motívumával is hangsúlyozza), viszont sokatmondó rutinként utal az eltussolás, az árulás és a fenyítés hidegvérű gyakorlatára (finom áthallást képezve *Dog Flesh* című filmjével, melyben szintén a remek Alejandro Goic alakítja a Pinochet-diktatúra vétkeit cipelő apát). A *Jesús* gyomorba markoló diagnózisa így arra figyelmeztet, hogy a történelem bűneiből és a jövőtlenség frusztrációjából táplálkozó erőszak aligha elégszik meg egyetlen ártatlan áldozattal.

ÁRVA MÁRTON

Django

Django – francia, 2017. Rendezte: **Etienne Comar**. Írta: **Alexis Salatko**. Kép: **Christophe Beaucarne**. Zene: **Warren Ellis.** Szereplők: **Reda Kateb** (Django Reinhardt), **Cécile De France** (Louise), **Gabriel Mireté** (Lévêque), **Palya Bea** (Naguine), **Bimbam Merstein** (Negros). Gyártó: **Fidelité Films / Pathé**. Forgalmazó: **Cinenuovo**. *Szinkronizált.* 117 perc.

Kultuszt építeni és ápolni a szelektálással (is) lehet, az elmesélt és az elhallgatott részletek funkciója ugyanaz. Az elmúlt évszázad talán legismertebb francia énekesnőjéről készített biopic (*Piaf*, 2007) alkotói úgy döntöttek, kifelejtik a nácikkal való kollaboráció kényelmetlen epizódját, míg a 20. század másik legendás frankofón zenészlegendájának életéből pont a német megszállás idejét gondolta kiemelendőnek Etienne Comar rendező. A döntés mindkét esetben érthető – az erkölcsi bukásnál az ellenállás jobban passzol a mítoszba, még ha utóbbi szcenáriónak is megvannak a maga buktatói.

A *Djangó*nál ez a túlságosan ismerős sztorivonalak csábítása. Comar, illetve az adaptáció forrásául szolgáló regény szerzője, Alexis Salatko nagyvonalúan bánnak az életrajzi tényekkel, hogy megidézhes-

sék a *Mephisto* alaphelyzetét. A kirívóan tehetséges zenészt és együttesét németországi turnéra „hívja" a Luftwaffe egyik tisztje, és Reinhardt-nak döntenie kell. Comar lefuttatja a kötelező köröket („én csak zenélek, nem érdekel, ki a közönség", „eltúlzott a veszély, nem eshet bántódásunk"), majd a film második felét a menekülési és emigrálási kísérleteknek szenteli. A visszatérés az elegáns szalonokból a cigány karavánok világába önmagában is elég erős drámai helyzet lehetne, de a forgatókönyv ezt még megspékeli egy szükségtelenül hollywoodias epizóddal – az ellenállókkal együttműködő Reinhardt szó szerint életet ment a zenéjével – majd a finálában még a valós eseményeket is meghamisítja.

Nehéz eldönteni, dicséretnek vagy kritikának számít-e, hogy a film legjobban sikerült részei azok, amikor a túlírt dialógokat hosszas koncertrészletek szakítják meg, amelyek a laikusok számára is jól illusztrálják, miben állt a három ujjal gitározó Django zsenialitása (Reda Kateb kiváló választás volt a címszerepre, hiteles az átszellemülése), csak jobb nem belegondolni, mit tudott volna kezdeni egy ilyen kaliberű figurával egy tehetségesebb írórendező páros.

BASKI SÁNDOR

A nőkért

Die göttliche Ordnung – német, 2017. Rendezte és írta: **Petra Volpe**. Kép: **Judith Kaufmann**. Zene: **Annette Focks**. Szereplők: **Marie Leuenberger** (Nora), **Maximilian Simonischek** (Hans), **Rachel Braunschweig** (Theresa), **Sibylle Brunner** (Vroni). Gyártó: **Zodiac Pictures**. Forgalmazó: **ADS Service**. *Feliratos.* 96 perc.

A csillagok állása folytán Svájc hivatalos nevezése a jövő évi Oscar-gála idegen nyelvű kategóriájában témájához illő közegbe érkezett. Miközben az Egyesült Államokban Harvey Weinstein után egyre több színészről és rendezőről derül ki, hogy hatalmával visszaélve szexuálisan zaklatta beosztottjait (többségében nőket), a világ országaiban dübörög a #MeToo kampány, hazánkban pedig a színházi világ visszaélési botrányaitól hangos a sajtó, ez a film tovább árnyalja a nők egyenjogúságának helyzetét.

Petra Biondina Volpe műve a '68 után feltámadt szabadságvágy és szexuális forradalom által teljesen elkerült, elnyomott svájci asszonyok életét egy konkrét eseten keresztül mutatja be, és karakterei elég szerethetőek lettek ahhoz, hogy a film ne essen a didaxis csapdájába. Az 1971-ben játszódó *A nőkért* leginkább a *Good Bye Lenin!*-ére emlékeztető modorban mutatja be azt a nagybetűs Történelem részévé váló kisembert, nevezetesen egy vidéki svájci háziasszonyt, aki saját közegében miniatűr forradalmat indítva akar változást elérni abban az áldatlan állapotban, hogy a nők cselédek és szexuális tárgyak, sőt félemberek, hiszen férjük engedélye nélkül még saját sorsukba sem szólhatnak bele.

Mikor Nora rájön, hogy férje beleegyezése híján nem mehet vissza még részmunkaidőben sem dolgozni, Ibsen hősnőjéhez hasonlóan öntudatra ébred, és elkezd kampányolni a faluban a közelgő országos választások kapcsán – ahol arról készülnek szavazni (a férfiak!), hogy kiterjesszék-e a nőkre is a szavazati jogot. Volpe forgatókönyve gondoskodik róla, hogy a kissé száraznak tűnő téma megfelelő drámaisággal és izgalmas történéseken keresztül bonyolódjon, s arról sem feledkezik el, hogy a szexuális forradalmát mindenkinek saját magának is meg kell vívnia. Így lesz Nora kis lépése része egy hatalmas ugrásnak, amit nézőként egyszerre szívmelengető és felemelő követni.

VAJDA JUDIT

Anyám mozija

Mia madre – olasz, 2015. Rendezte: **Nanni Moretti**. Írta: **Valia Santella**, **Francesco Piccolo** és **Nanni Moretti**. Kép: **Arnaldo Catinari**. Szereplők: **Margherita Buy** (Margherita), **John Torturro** (Barry), **Giulia Lazzarini** (Ada), **Nanni Moretti** (Giovanni). Gyártó: **Sacher Film / Fandango / Le Pacte**. Forgalmazó: **Cinenuovo**. *Feliratos.* 106 perc.

Nem nehéz szeretni a mifelénk nem igazán népszerű, de odahaza és a nagy fesztiválokon évtizedek óta elismert színész-rendező, Nanni Moretti (*A fiú szobája, Van pápánk!*) újabb alkotását, sőt ez azzal együtt is igaz, hogy távolról sem az *Anyám mozija* a leghatásosabb műve. Mint nála rendkívül sokszor, most is személyes a hangvétel, hiszen alig leplezetten egyfajta terápiafilmről van szó: Moretti saját édesanyja betegségét, elvesztését igyekezett feldolgozni a forgatókönyvben. Főhőse egy rendező (Margherita Buy), aki új filmjén dolgozik, miközben a gyászra is kénytelen rákészülni, mindez pedig olyan szomorú felismeréshez vezeti, amelynek következtében magánéletének elhanyagoltságával és munkájának üres rutinjával is szembesül.

Moretti inkább eszköztelen, mégis igen intenzív, olaszosan tépelődős érzelgőssége elégségesen magával ragadhatja a nézőt, ám sokat elárul a filmről, hogy épp a főszereplő az, aki a legkevésbé érdekes benne. Margherita Buy tekintete mély titkok helyett inkább csak felszínes mélabút hordoz – nála izgalmasabb a testvérét játszó Moretti, aki egyetlen mondatával, sokat jelentő félmosolyával közelebb hozza az egyébként igen hétköznapi történetet. Nem beszélve a kicsit link és hazudós, ám épp ezért is bá-

jos sztárszínészt alakító John Turturro-ról – még aligha sejtették, hogy két év múlva milyen különösen szól majd például az a vicces mondat, amely az ő szájából hangzik el, miután a repülőtérről a római belváros felé az autóban elalszik, majd felriadva a következőt meséli Margheritának: „Ó, Istenem, micsoda rémálom! Kevin Spacey megpróbált megölni!"

KOVÁCS GELLÉRT

Rossz anyák karácsonya

A Bad Moms Christmas – amerikai, 2017. Rendezte és írta: **Jon Lucas** és **Scott Moore**. Kép: **Mitchell Amundsen**. Zene: **Christopher Lennertz**. Szereplők: **Mila Kunis** (Amy), **Kristen Bell** (Kiki), **Kathryn Hahn** (Carla), **Susan Sarandon** (Isis), **Christine Baranski** (Ruth). Gyártó: **STX Entertainment / Huayl Brothers Pictures**. Forgalmazó: **Freeman Film**. *Szinkronizált.* 104 perc.

2017-ben végleg hivatalossá vált, hogy a karácsony nem az adventtel kezdődik; halottak napja végeztével tulajdonképpen, ha nem is kötelező, de legalábbis javallott belevágni a dekorálásba, az ajándék-listák tételeinek beszerzésébe és a begyúrt linzertészták lefagyasztásába, így majdnem két hónapon át tarthat a tébolyult robogás a pirosbetűs ünnep felé. Karácsonykor a biedermeier hangulat jegyében mindennek tökéletesen mesésnek kell lennie. Igen nagy szomorúság tehát, hogy *A rossz anyák karácsonya* című vígjáték – amely arra hivatott, hogy az elgyötört anyai lelket masszírozza kicsit – nem kifejezetten az igényesség híve. Igaz, az sem elképzelhetetlen, hogy egy bizonyos fokú idegösszeroppanás és fáradtsági szint felett élvezhetőek a teljesen érdektelen, összefüggéstelen, ad hoc adagolt poénok és a fantáziátlan, minden díszt nélkülöző fabula.

A tavalyi *Rossz anyák* folytatásáról annyi mindenesetre elmondható, hogy sikerült majdnem minden figurát visszacsábítani a karácsonyi különkiadás erejéig. Mi több, három igazi hollywoodi díva is komoly szerepet vállalt a projektben, ők játsszák ugyanis a főhőseinkhez karácsony előtt kéretlenül betoppanó anyákat, akik aztán – így vagy úgy – elrendezik felnőtt lányaik életét, lehetőleg oly módon, ahogy azt ők jónak látják. Ebből természetesen óriási veszekedések, kínos helyzetek és végül kellemes meghatódások sülnek ki. Pukkannak az anyósvicceket is alulmúló sablon-poénok, sorjáznak az ordenárén elrajzolt karakterek és konfliktusok, de sehol egy olyan történetszál, ami egy kicsit is érdekfeszítő lenne. A *Másnaposok*-széria alkotóitól ugyan nem várunk mélyintellektuális humort, kifinomult ízlést, vagy parádés vonalvezetést, de némi őrült mulatságot igen – sajnos az anyáknak ebből nem jut, ami nagy kár, hiszen a gondoskodásban megcsömörlött mamik tébolya elméletileg igen hálás vígjátéki alapanyag lehetne.

ALFÖLDI NÓRA

Eszeveszett esküvő

Le sens de la fête – francia, 2017. Rendezte és írta: **Olivier Nakache** és **Eric Toledo**. Kép: David **Chizallet**. Zene: **Avishai Cohen**. Szereplők: **Jean-Pierre Bacri** (Max), **Gilles Lellouche** (James), **Jean-Paul Rouve** (Guy), **Eye Haidara** (Adèle), **Suzanne Clément** (Josiane). Gyártó: **Ten Films / Quad / Gaumont**. Forgalmazó: **Mozinet**. *Feliratos.* 115 perc.

Az Eric Toledano-Olivier Nakache rendezőpáros a 2011-es *Életrevalók*kal vált világsztárrá (melyből 2017-ben A-listás hollywoodi remake készült *The Upside* címmel), elsősorban talán azért, mert a profizmuson túl eddigi filmográfiájuk kulcsszava az életigenlés, fő témáik pedig a tolerancia és az esendőség, mindegy, hogy épp ifjúsági tábor lakóiról (*Volt egyszer egy nyár*), lebénult, idősödő milliomosról (*Életrevalók*), vagy egy szenegáli bevándorlóról (*Samba*) legyen szó. Az *Eszeveszett esküvő*vel a *Volt egyszer egy nyár* könnyed, helyzet- és jellemkomikumra építő világához térnek vissza, a központban pedig itt sem egy karakterpáros, mint inkább egy miliő katalógusa áll, rengeteg gyorsan, de gondosan kidolgozott szereplővel és mellékszállal, valamint feszes időkerettel. Max a rendezvényszervezés veteránja, hatalmas stábjával egy patinás kastélyban tartott vidéki lakodalmat visznek, és az esemény során természetesen minden megesik, ami egy esküvőszervező (hát még az ifjú pár) rémálma.

A film rendezői az *Életrevalók* világsikere kapcsán bizonyára megtanultak egyet s mást a szórakoztatóipar fény- és árnyoldalairól, mostani filmjük ugyanis elsősorban erről kíván beszélni. A könnyed hangnem mellett jelen van ugyanaz a nagylátószög és a társadalmi érzékenység, mint a többi filmnél – mintha a *Samba* nyitójelenetében járnánk, ahol a kamera az elegáns parti ünnepeltjeitől a háttérben mértani precizitással dolgozó séfeken át egészen a leghátul mosogató bevándorlókig pásztáz. Hogy az esküvőszervezésben a vendéglátás és a show biznisz kíméletlen elvárásrendszere egyesül, és hogy a benne dolgozóktól elképesztő álló- és tűrőképességet követel, szinte már közhely, az *Eszeveszett esküvő* a hiteles és nagyon szórakoztató figuráknak, a sok abszurd helyzetnek és az igazán pörgős forgatókönyvnek köszönhetően mégsem fullad unalomba egy pillanatra sem, a vegytiszta romantika melletti őszinte kiállása pedig – ahogy a szerzőpáros korábbi filmjeinél megszokhattuk – végül feledteti a benne megforduló összes klisét és lapos jelenetet.

KOVÁCS KATA

Óriáskerék

Wonder Wheel – amerikai, 2017. Rendezte és írta: **Woody Allen**. Kép: **Vittorio Storaro**. Szereplők: **Kate Winslet** (Ginny), **Justin Timberlake** (Mickey), **Juno Temple** (Carolina), **Jim Belushi** (Humpty). Gyártó: **Amazon Studios / Gravier Productions**. Forgalmazó: **Cinetel**. *Feliratos.* 101 perc.

Az európai nagyvárosokat érintő koprodukciós zarándokútját megszakítva idei kötelező filmjében Woody Allen nosztalgikus kitérőt tett ifjúsága sikerfilmjeinek szülővárosába: ám a *Manhattan* Central Park-vidéke, az *Annie Hall* Greenwich Village-e és több Broadway-film után ezúttal elhagyja a belváros elefántcsonttornyát – Brooklyn óceánparti vidámpark-negyede, a Coney Island világáért. A színes vattacukrok, húszcentes dodzsemek és harsány freak-showk „tahó meseországa" már távolról sem a Bergman-retrospektívek és chiaroscuro planetáriumi randevúk hazája: Allen 21. századi pályaszakaszához híven ismét a klasszikus Hollywoodhoz fordul ihletért az európai filmművészet helyett. Újabb *Vágy villamosa*-történetében (lásd *Blue Jasmine*) olyan 50-es évekbeli melodrámát kerekít, mintha csak Barbara Stanwyck, Marilyn Monroe és James Dean digitális verzióinak írta volna: az Eisenhower-Amerika nagy karneváljában egy pincérnőlétből jobb sorsra vágyó, elvetélt színésznő és húsz évvel fiatalabb buta-szőke mostohalánya küzdenek egy írói babérokra törő, sármos-rebellis strandőr kegyeiért.

Allen hősei ezúttal nem csak tragikus vétségüket hordozzák transzparensen a fejük felett (hála az íróhős tudálékos narrátor-figurájának), de szimbóleum-mivoltuk is igen szembetűnő: a bizonytalan szerzőalteregó tépelődése a mély emberi drámák lehetőségét magában hordozó színésznő és a közönségcsalogató eye-candy között roppant súlyos, bár nem túl eredeti alkotói dilemmát jelez – dönteni kell-e művészet és szórakoztatás között vagy netán lehetséges egy édeshármas, amelyben élvonalbeli színésznők töltik meg élettel a kliséfigurákat és Vittorio Storaro ecsetjével festik a neonfényes vurstli-képeket. A végkimenetel tanulsága kettős kudarcot sejtet, maga a film szinte kezdettől ugyanezt bizonyítja. Ezzel együtt az *Óriáskerék* a kortárs Allen-pálya egyik legnézhetőbb opusza, hála a közreműködők igyekezetének és a korabeli helyszín örömteli, erős atmoszférájának – lehet, hogy a szerzői univerzum mind jellegtelenebbé tágul, de Brooklyn szerencsére nem.

VARRÓ ATTILA

A széf

The Vault – amerikai, 2017. Rendezte: **Dan Bush**. Írta: **Dan Bush** és **Conal Byrne**. Kép: **Andrew Shulkind**. Zene: **Shaun Drew**. Szereplők: **Taryn Manning** (Vee Dillon), **Francesca Eastwood** (Leah Dillon), **Scott Haze** (Michael Dillon), **James Franco (Ed** Maas). Gyártó: **Redwire Pictures**. Forgalmazó: **ADS Service Kft**. *Szinkronizált.* 91 perc.

Elvben nagyon is eseményszámba megy, hogy heisthorror kerül a magyar mozikba – egyúttal, furcsamód, rögtön az HBO-ra is –, *A széf* azokat legalábbis könnyen felcsigázhatja pofonegyszerű alapkoncepciójával, akiket egy éjféli mozi-hangulatú vetítés ígérete alapvetően örömmel tölt el. A precízen másfél órára kalibrált film nyitásában két elhidegült lánytestvér egy bűnözőcsapatot irányítva betör egy bankba, hogy pénzt szerezzenek a szintén velük dolgozó, bajba került öccsüknek. A mérsékelten profi bagázst a legnagyobb meglepetés akkor éri, amikor szembesülnek vele, hogy az épület alagsora nem csak egy széfet rejt: a sötétben ráérősen gyülekező, de annál agresszívebb rémségek is vannak.

A lassan tizenöt éve filmező Dan Bush (*A jel*) eddig is leginkább kisköltségvetésű high-concept műfajfilmekkel próbált betörni a köztudatba, de teljesen kizárt, hogy egy tehetségekre vadászó producer épp a legfrissebb produkciója alapján látja meg benne a szűkös büdzsével is leleményesen gazdálkodó rendezőt. Az idei film egyedüli bravúrja az, hogy hiába játszódik végig egy zárt helyszínen, és hiába skiccel fel legalább féltucat aktív szereplőt, egyetlen épkézláb karaktert vagy párbeszédet sem képes felmutatni, és nehéz lenne a színészeket hibáztatni azért, hogy legfeljebb két arckifejezés váltogatásával estek túl a forgatáson. Bush az *in medias res* kezdéssel nagyon hamar kiöli a valódi feszültséget a heistból, a horrorhoz pedig messze nem ért annyira, hogy élelmes filmnyelvi fogásokkal ellensúlyozza a pénzhiányt, ahhoz viszont már nem elég amatőr, hogy *A széf* az elejétől a végéig kínosan szórakoztató legyen.

ROBOZ GÁBOR

Fűrész: Újra játékban

Jigsaw – amerikai, 2017. Rendezte: **Michael** és **Peter Spierig**. Írta: **Pete Goldfinger** és **Josh Stolberg**. Kép: **Ben Nott**. Zene: **Charlie Clouser**. Szereplők: **Matt Passmore** (Logan), **Callum Keith Rennie** (Halloran), **Hannah Emily Anderson** (Eleanor), **Tobin Bell** (Jigsaw). Gyártó: **Serendipity Productions / Twisted Pictures**. Forgalmazó: **Freeman Film**. *Szinkronizált.* 92 perc.

A *Fűrész*-sorozat az elmúlt évtized meghatározó horrorsikere volt, a 2004-ben bemutatott első film meglepően jó fogadtatása hatására sűrű egymásutánban hat folytatás készült. A legutóbbi *Fűrész 3D* után joggal érezték úgy a gyártók, hogy a legvégső fájdalmas nyögést is kipréselték, az utolsó vércseppet is kifacsarták a projektből, és lezárták a szériát.

Eltelt közben néhány év, a mai mozis időszámításban szinte egy örökkévalóság, és láss csodát, itt az újabb *Fűrész* film, egy következő folytatás, ami a hosszabb szünet miatt egy új kezdet is. A horror és sci-fi területén jártas Spierig fivérek (*Daybreakers – A vámpírok kora*, *Időhurok*) a rendezők, a forgatókönyvért felelős Goldfinger és Stolberg is tapasztalt szakemberek, munkájuk gyümölcse mégis fantáziátlan, unalmas és erőltetett. Nyolcadik alkalommal azért csak szükség lett volna némi vérfrissítésre, de a recept a szokásos. Most is szűkös helyiségben összezárt idegenek küzdenek az életükért betegesen agyafúrt próbatételek során, miközben a másik történetszálon a szintén levegőtlen kórbonctani laborban folyik a nyomozás a megcsonkított áldozatok gyilkosa után. El se hinné az ember, a sorozat kulcsfigurája, a „Kirakós gyilkos" már a harmadik rész óta halott, de ezúttal is felbukkan természetesen, nélküle nincs *Fűrész*. Nem csak Tobin Bell, de a többi kötelező hozzávaló is mind kipipálva: a szado-mazo hajlamainkra és félelmeinkre építő kínzóeszközök, a klausztrofóbiánkat kihasználó rendezői megoldások mind régről ismerősek, ráadásul ezúttal talán kevésbé is megrázóak.

Minden filmes franchise dilemmája ez: hogyan lehet az újdonság erejével hatni, ha közben az elvárásoknak is meg akarunk felelni. Láttunk már rá példát, hogy ez sikerült. Most nem.

KOVÁCS MARCELL

Thor: Ragnarök

Thor: Ragnarok – amerikai, 2017. Rendezte: **Taika Waititi**. Írta: **Eric Pearson**, **Craig Kyle** és **Christopher Yost**. Kép: **Javier Aguirresarobe**. Zene: **Mark Mothersbaugh**. Szereplők: **Chris Hemsworth** (Thor), **Tom Hiddleston** (Loki), **Cate Blanchett** (Hela), **Tessa Thompson** (Valkűr), **Idris Elba** (Heimdall), **Mark Ruffalo** (Banner). Gyártó: **Marvel Studios / Walt Disney Pictures**. Forgalmazó: **Fórum Hungary**. *Szinkronizált.* 131 perc.

Számos újrakiadás és meghatott emlékezés jelent meg idén a 100 éve született, legendás képregényrajzoló, Jack Kirby tiszteletére, arra azonban nem számítottunk, hogy az évi Marvel-termés legüdítőbb darabja is az ő stílusát fogja megidézni. A *Thor 3* felhőtlen bolygóközi kalandja ugyanolyan színesen és könnyedén zsonglőrködik a skandináv mitológiával és a szuperhősuniverzummal, mint Kirby első Thor-képregényei.

A többnyire tudományos-fantasztikus talajon álló szuperhősök táborában a valóságtól minden szempontból elrugaszkodott Thor nemcsak isteni hatalma miatt számít különöncnek (lásd az új film viszszatérő poénját arról, ki a legerősebb Bosszúálló), hanem azért is, mert igazi műfaji otthona inkább a fantasy mesei birodalma. Amíg a hasonló zsánervonzásban élő Dr. Strange feltalálja magát az ezotéria és a pszichedelikus utazások iránt határozott érdeklődést mutató modern nagyvárosban, addig az asgardi herceg akkor is bevándorló marad a földi vidéken, ha munkaerejére egyébként számot tartanak a bennszülött szuperhősök. Így voltaképpen kézenfekvő, hogy a Marvel-üzletbe kívülállóként érkezett, új-zélandi illetőségére büszke rendező, Taika Waiti (*Vademberek hajszája*) köpenyes-pallosos menekültparancsnokként találja ki újra Thort, aki egész népének kénytelen új hazát keresni.

A részben Kirby által ihletett, vattacukorszínekben pompázó látványvilág és a jelenlegi menekültválságra finoman utaló történet első látásra nehezen békíthető ki egymással, a bármilyen tematikát befogadó vígjáték azonban közös nevezőre hozza az alkotói szándékokat. A *Ragnarök* humora harsányabb, mint a cinikus egysorosokat dobáló Vasember vagy a stréber poénokat eregető Pókember filmjeié: hőseink többször közel járnak hozzá, hogy kezeslábasba bújt, remekül szórakozó filmsztárokként lepleződjenek le, ám a jópofa mellékalakok ilyenkor is kihúzzák őket a csávából. Úgy fest, a Marvelnél komikus és kozmikus között valóban csak egy betű a különbség, a kérdés tehát, hogy az ugyancsak csillagközi inváziót ígérő, harmadik *Bosszúállók* ismét komolykodó pátosszal fáraszt-e majd, vagy nekifutásból kiröhögi a Föld leigázására készülő, aktuális hódítót.

KRÁNICZ BENCE

Volt egyszer egy Németország

Es war einmal in Deutschland... – német-belga, 2017. Rendező: **Sam Garbarski**. Forgatókönyv: **Michel Bergmann**. Kép: **Virginie Saint-Martin**. Szereplők: **Moritz Bleibtreu** (David Bermann), **Antje Traue** (Sara Simon), **Tim Seyfi** (Fajnbrot), **Mácsai Pál** (Szoros), **Mark Ivanir** (Holzmann), **Anatole Taubmann** (Fränkel). Gyártó: **Samsa Film / ZDF**. Forgalmazó: **Cirko Film**. *Feliratos.* 102 perc.

Az utóbbi években a *Saul fia* és az *1945* emlékeztek meg leginkább kreatív módon a Holokausztról. Nemes László és Török Ferenc feszült, thrillerszerű történet keretei között idézték fel a hetven évvel ezelőtti borzalmakat. A német születésű belga rendező, Sam Garbarski (*Irina Palm*, *Vijay és én*) a *Saul fia* és az *1945* által kitaposott úton indult el, és történelmi bűnfilmbe ágyazta a német zsidóság deportálásának és megsemmisítésének traumáját a *Volt egyszer egy Németország*ban.

Sam Garbarski műve a háborús bűnösök felelősségre vonásának évében, 1946-ban, Frankfurtban játszódik. David Bermann és társai túlélték a haláltáborokat, nem kérnek többé Németországból, Amerikába szeretnének emigrálni, és sefteléssel próbálják összeszedni az utazáshoz szükséges pénzmennyiséget. Közben Bermannt megtalálja a Szövetséges Ellenőrző Bizottság egy tisztje, Sara Simon, aki kollaborációval vádolja a Hitlernek vicceket tanító egykori humoristát. A *Volt egyszer egy Németország* Bermann visszaemlékezései révén egyszerre elemzi a háborús felelősség problémáját és a zsidók háború utáni helyzetét.

Sam Garbarski történelmi drámája egyértelműen akkor a legerősebb és legérdekesebb, mikor a komédiás David Bermann visszaréved a múltba, és megpróbálja a történelmi eseményeket kiszínezni, vagyis önmagát hősként beállítani. Így a nyilvánvaló mentegetőzés miatt a nézők fejébe is befészkelheti magát a gondolat, hogy Bermann tényleg kápóvá vált, és a hamis hősmítosz felépítésével ezt próbálja elfedni.

Nagy kár, hogy a férfi és Sara közös múltidézését kevéssé érdekes jelenetek töltik ki, melyek csak rabolják az értékes játékidőt, sőt elrontják a cselekmény lezárását is. A *Volt egyszer egy Németország* szívhez szóló emberi dráma lehetne, ha kizárólag David Bermann történetére koncentrálna, és nem erőltetné a humorosnak szánt, de többnyire jellegtelen üzletelős epizódokat.

BENKE ATTILA

Volt egyszer egy Szíria

Insyriated – belga-libanoni, 2017. Rendezte és írta: **Philippe Van Leeuw**. Kép: **Virginie Surdej**. Zene: **Jean-Luc Fafchamps**. Szereplők: **Hiam Abbass** (Oum Yazan), **Diamand Bou Abboud** (Halima), **Juliette Navis** (Delhani). Gyártó: **Altitude 100 / Films Boutique / BE TV**. Forgalmazó: **Vertigo Média Kft**. *Feliratos.* 85 perc.

Az örökkévalóságba nyúló szíriai polgárháború minden fájdalma és monotóniája egyetlen lakásba sűrűsödik. A szebb napokat látott damaszkuszi otthon terei és tárgyai szinte ontják magukból a kilátástalanságot és a szorongást. A kamera riadtan szalad szobáról szobára, és mindenhol egykor harmóniában élő családtagokba és átmenetileg ide menekült idegenekbe botlik, akik kényszerű egymásra utaltságban próbálják túlélni a környéken zajló súlyos harcok átvonulását.

Philippe Van Leeuw, aki operatőrből lett rendező, mesterien megalkotott, hosszú felvételekre komponálja meg a kamarajáték jeleneteit, melyekből egyszerre árad a rendkívüliség és a banalitás. A képfolyam a lakásban szinte teljesen magukra maradt nők körül kering, akiket a régió ragyogó tehetségei formálnak meg. A tér és a történet középpontjában a nálunk leginkább talán a *Citromfá*ból ismert sztár, a ház kemény úrnőjét alakító izraeli arab Hiam Abbass áll, aki az utolsó pillanatig ragaszkodik ahhoz, amit egy élet kemény munkájával megteremtett. A szikár vonású Abbass minden rezdülése végsőkre elszánt és hiteles, benne egy érett, nagy színésznőt látunk a karrierje csúcsán. A pályája elején álló fiatal libanoni díva, Diamand Bou Abboud szintén a szemünk előtt, megrázó módon válik egyik pillanatról a másikra törékeny kamaszlányból traumatizált asszonnyá.

A konyha, nappali és hálószoba falai közé szűkült világba kintről csak az átrepülő helikopterek, robbanások és gépfegyverek zaja szűrődik be, mégis minden pillanatban érezzük a veszély valóságát. Bár a *Volt egyszer egy Szíria* távolról sem tökéletes film, a zenehasználat például olykor tolakodó és keresett, mégis jeges kíméletlenséggel villant fel valamit abból a borzalomból, mely a lakásban és a lakáson kívül élőket egyszerre nyomasztja.

BARKÓCZI JANKA